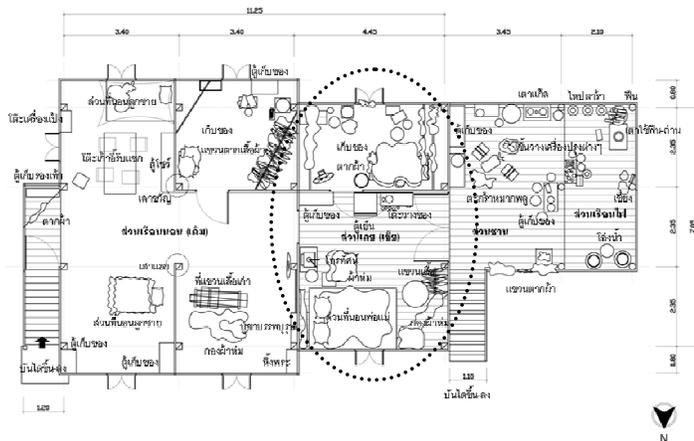

ภาพที่ 4.165
 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ชั้นบน ส่วนเกย (เขีย)

มุมมอง ส่วนเกย (เขีย)

พื้นที่ส่วนเกย (เขีย) เป็นพื้นที่ส่วนนอนเจ้าของเรือน มีเตียงนอน ที่นอน หมอน มุ้ง ผ้าห่ม มีราวตากแขวนเสื้อผ้า กองผ้ากับพื้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ดูโทรทัศน์ ส่วนผนังติดนาฬิกา

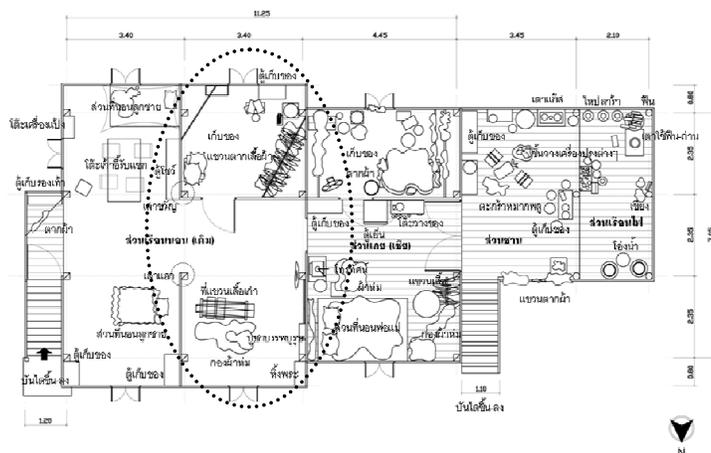
ส่วนเกย (เขีย) กั้นเป็นพื้นที่ห้องเก็บของใช้เก็บของที่ไม่ใช้แล้ว และแขวนตากเสื้อผ้าต่างๆ

พื้นที่หน้าห้องเก็บของใช้วางตู้เย็น ตู้เก็บของ โต๊ะไม้ด้านล่างวางขวดน้ำ และมีตู้ไว้เก็บของ

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.166
 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ชั้นบน ส่วนเรือนนอน

มุมมอง ส่วนเรือนนอน

พื้นที่ส่วนเรือนนอนเดิม มีหิ้งพระ บูชาพระธาตุพนม พระเกจิชื่อดัง และบูชาบรรพบุรุษ

พื้นที่ส่วนเก็บของ และใช้แขวนเสื้อผ้า เดิมใช้เป็นส่วนห้องนอน

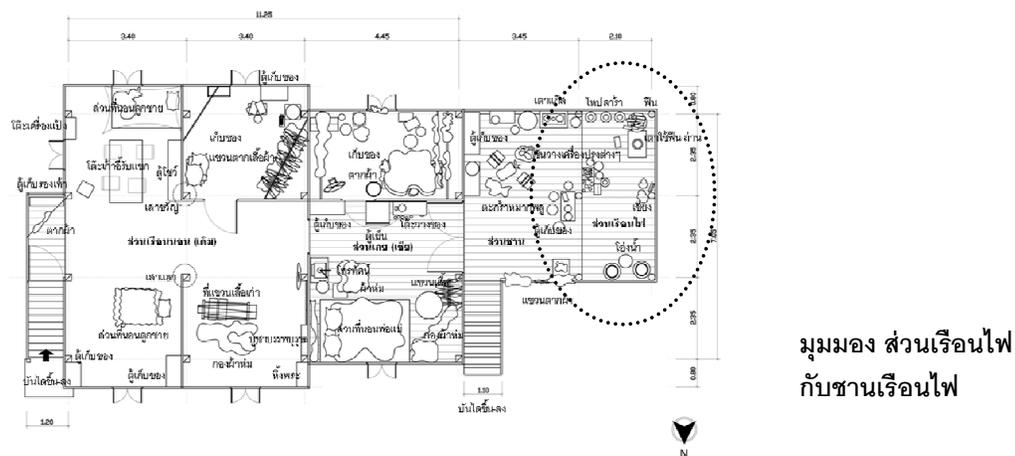
พื้นที่ด้านหน้าหิ้งพระ เก็บกองชุดเครื่องนอนและมีไม้แขวนผ้าแบบเก่าที่ใช้ไม้ตะเคียนทั้งชิ้น

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.168

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ชั้นบน ส่วนเรือนไฟกับชานเรือนไฟ

พื้นที่ส่วนเรือนไฟกับชานเรือนไฟใช้พื้นที่ร่วมกัน เตาแบบใช้ฟืนและถ่านพร้อมที่รองซี้เต้า เป็นพื้นที่เก็บอุปกรณ์ เช่น หม้อ จานและเครื่องปรุงในการประกอบอาหาร เช่น ไพลาร้า น้ำปลา ผนึ่งไม้ไผ่ขัดและลายย่นใช้แขวน กระทะ หม้อ ฝาหม้อ และใช้เป็นชานพื้นที่ซักล้าง มีโถ่งน้ำและกะละมัง

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ชั้นบน ประกอบไปด้วย

- ส่วนชาน เชื่อมต่อกับบันไดชั้นลง ใช้เป็นพื้นที่ส่วนเรือนไฟด้วย วางของและห้อยอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการประกอบอาหาร และใช้ตากแขวนเสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ตู้เก็บของ ตะกร้าใส่ของ กระสอบ เต้าแก๊ส กาต้มน้ำ ครก หม้อ ไม้กวาด หวดนึ่งข้าวเหนียว ตาขัง ชั้นวางถ้วยจาน กระจิบข้าวเหนียว เขียง ตะกร้าเล็ก ๆ แก้วน้ำ รวตากผ้า

- ส่วนเกย (เขี่ย) ใช้เป็นส่วนที่นอนเจ้าของเรือน แขนงตากเสื้อผ้าเก็บวางของ และมีการกันห้องเป็นส่วนเก็บของ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ส่วนที่นอนมีเตียงนอน ที่นอน หมอน มุ้ง ผ้าห่ม พัดลม โต๊ะกับโทรทัศน์ พาน รวแขนตากผ้า พรหมเช็ดเท้า ตู้เก็บของ ตู้เย็น โต๊ะไม้ ขวดน้ำ ถังน้ำ กระจิบน้ำร้อนไฟฟ้า ส่วนห้องเก็บของมี รวตากผ้า โต๊ะวางของ พัดลมเก่า ผาหม้อ ถังใส่ของ กล่องใส่ของ ตะกร้าใส่ของ

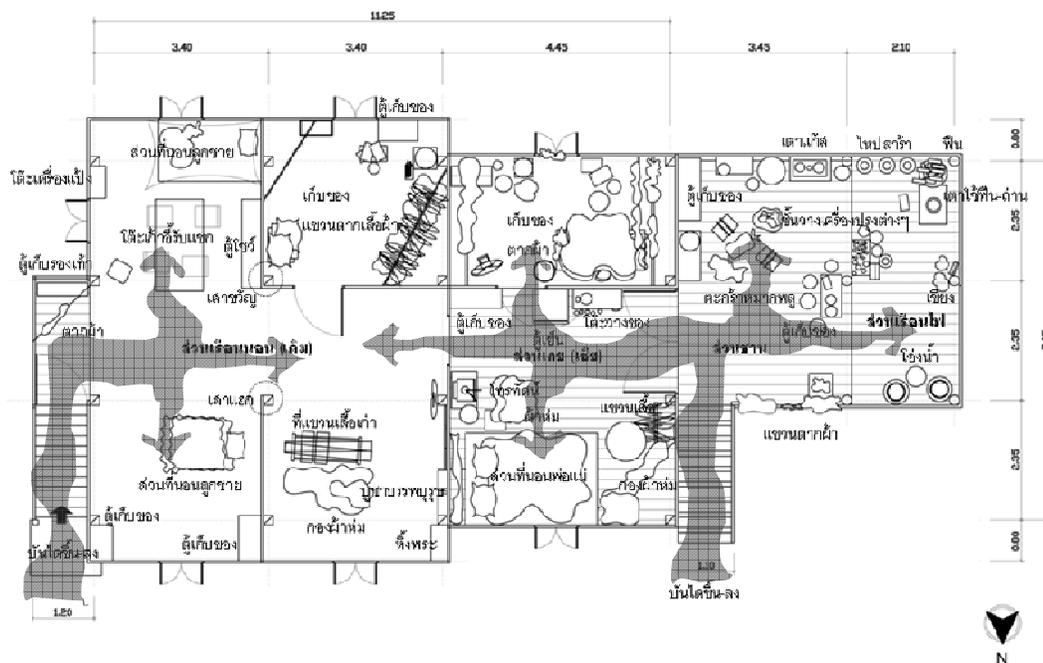
- ส่วนเรือนนอน เชื่อมต่อกับบันไดชั้นลง ใช้เป็นพื้นที่ต้อนรับแขก ไซ้ของแจกัน ถ้วย ต่าง ๆ วางรูป มีส่วนที่นอนลูกชาย ตู้เก็บของ โต๊ะเครื่องแป้ง และมีส่วนห้องพระลักษณะหิ้งพระ นอกจากนั้นยังใช้แขวนตากเสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ชุดโต๊ะเก้าอี้รับแขก ตู้เก็บไซ้ของแจกัน ถ้วย ต่าง ๆ วางรูป เตียงนอน ผ้าห่ม หมอน มุ้ง กระจิบ ตะกร้าใส่ของแก้วน้ำ ผ้าเช็ดเท้า วิทยุ นาฬิกา พัดลม พุกที่นอน ตู้เก็บของ โต๊ะเครื่องแป้งภายในใส่ถ้วย จาน กระจิบแก้ว

- ส่วนเรือนไฟ ใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาหาร เก็บอุปกรณ์และเครื่องปรุงที่ใช้ประกอบอาหาร เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ใช้แก๊ส ตู้เก็บอุปกรณ์ ตู้เก็บอาหาร ถาด จาน ชาม ถ้วย หม้อ หม้อนึ่ง เขียง มีด พริ้ว ครก สาก กระจิบยวนข้าว กระจิบข้าวเหนียว บางเรือนมีเต้าแก๊ส กระจิบใส่เครื่องปรุง ไหใส่ปลาร้า ตั่งนึ่ง ขวดเครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น น้ำปลา น้ำตาล น้ำมัน ส่วนผนังเรือนไฟใช้ห้อย หนีบ กระจิบ หม้อ ถาด ทับที่ ตะหลิว มีด พริ้ว ผาหม้อ

- ส่วนชานเรือนไฟ เป็นที่ซักล้าง ตาก และทำความสะอาดอุปกรณ์ครัวเรือน เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย เต้าใช้พื้นถ่าน ที่รองถ่านชี้เฝ้าจากพื้น ที่เก็บพื้น ถ่าน โองใส่ น้ำ กะละมัง ถังน้ำตะกร้าวางใส่ จาน ถ้วย

4.10.3.2 ลักษณะการสัญจร

ภาพที่ 4.169
ลักษณะการสัญจร

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.10.4 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายใน

ชั้นล่าง มีลักษณะโล่ง มีการเสถียรแสดงถึงการต้อนรับแขก เพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมเยือน มีระนาบปิด 2 ด้าน คือ พื้นดินกับเพดาน ส่วนเพดานโชว์โครงสร้าง คานไม้ ตงไม้ และพื้นไม้ ขึ้นบน ประกอบไปด้วย

- ส่วนชาน เชื่อมต่อกับบันไดหลักขึ้น ลง ลักษณะโล่ง มีราวระบียง ระนาบปิดล้อม มี 4 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนัง 1 ด้าน ระนาบผนังไม้ไผ่สาน 1 ด้าน และระนาบเพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา การโชว์เสถียรแสดงถึงการต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยือน

- ส่วนเกย (เซีย) ลักษณะโล่ง มีราวระบียง ระนาบปิดล้อมมี 6 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระนาบผนังส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอนส่วนบนไม้ตีแนวตั้งมีหน้าต่างบานเปิดคู่ 1

ชุด 1 ด้าน ระบายผนังส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอนส่วนบนไม้ตีแนวตั้งมีประตูบานเปิดเดี่ยว 2 ด้าน ระบายผนังส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอนส่วนบนไม้ระแนงตีเฉียงสลับริเวณช่องมีประตูบานเปิดคู่ 1 ชุด 1 ด้าน ระบายเพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน

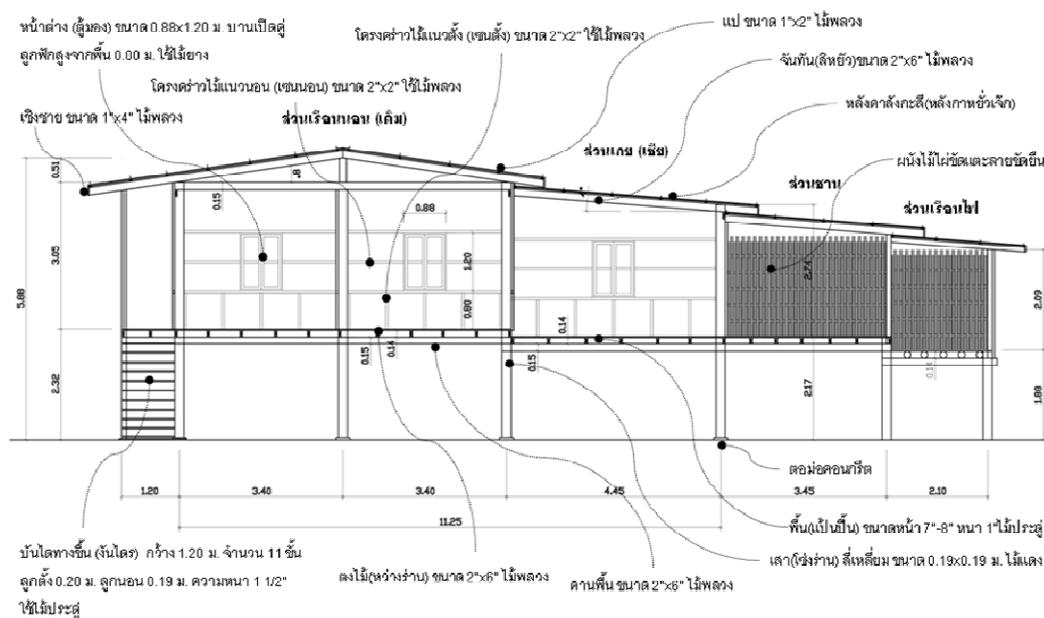
- ส่วนเรือนนอน มีระนาบปิดล้อม 6 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงสร้างไม้ (เช่นตั่ง) ส่วนบนไม้ตีแนวตั้งโชว์โครงสร้างแนวนอน (เช่นนอน) มีหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ 2 ชุด จำนวน 2 ด้าน ระบายผนังส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงสร้างไม้ (เช่นตั่ง) ส่วนบนไม้ตีแนวตั้งโชว์โครงสร้างแนวนอน (เช่นนอน) มีประตู 2 ด้าน ระบายเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน จากระนาบปิดล้อม 6 ด้าน แสดงถึงความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

- ส่วนเรือนไฟกับชานเรือนไฟ ลักษณะโถง มีราวระเบียง ระนาบปิดล้อม 3 ด้าน คือ ระนาบพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังไม้ไผ่สานลายยี่น 1 ด้าน ระบายเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน

4.10.5 ลักษณะทางโครงสร้างและองค์ประกอบเรือน

ภาพที่ 4.170

ลักษณะทางโครงสร้างเรือนและองค์ประกอบเรือน

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โครงสร้างเรือนและองค์ประกอบเรือน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- พื้น เป็นพื้นดิน
- เสา (โชน่งร้าน) ลักษณะเสาสี่เหลี่ยมวางบนตะม่อ ขนาด 0.19x0.19 ม. ไม้แดง
- คานพื้น เป็นคานคู้ มีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- ตงพื้น (หว่างร้าน) เป็นตงเดี่ยว ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- พื้น (แป้นปิ่น) ลักษณะเป็นไม้สี่เหลี่ยมแนวยาว ไม้ประดู่ ขนาดหน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"
- บันได (งันไดร) ใช้ไม้ประดู่ กว้าง 1.20 ม. แม่บันไดขนาด 2"x6" ลูกตั้งขนาด 0.20 ม. ลูกนอนขนาด 0.19 ม. ความหนา 1 1/2" มีจำนวนชั้นบันได 11 ชั้น มีราวบันไดอยู่ด้านซ้ายมือ ใช้หลังคาเดียวกับตัวเรือน
- โครงคร่าวผนัง ลักษณะส่วนล่างวางแนวตั้ง (เช่นตั้ง) ส่วนบนวางแนวนอน (เช่นนอน) ไม้พลวง ขนาด 1"x2"
- ผนัง (แป้นวา) ลักษณะส่วนล่างไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ส่วนบนไม้ตีแนวตั้ง ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ขนาด หน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"
- ประตู (ประตูบอง) ทางเข้าส่วนเกย (เขีย) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้แดง ขนาด 2.00x2.00 ม. ทางเข้าห้องเก็บของ ลักษณะบานเปิดเดี่ยว ลูกพัก ไม้แดง ขนาด 0.90x2.00 ม.
- หน้าต่าง (ตุบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ลูกพัก ไม้ยาง ขนาด 0.88x1.20 ม. ระดับความสูงจากพื้น 0.80 ม.
- อะเส ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x8"
- ซื่อ (โวงไต้ย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- ตั้ง ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- ออกไก่ (ตะบ่าง) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้งวางเดี่ยว ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- จันทัน (สิยัว) ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 2"x6"
- แป ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวนอน ไม้พลวง ขนาด 1"x2"
- เจึงชาย (บันซ้าย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้พลวง ขนาด 1"x6"
- หลังคา (หลังกาหยั่วเจ็ก) ตัวเรือนหลักทรงจั่ว ส่วนเกย (เขีย) และส่วนอื่นเป็นเพิง ใช้สังกะสี

- ระแนงระบายอากาศหน้าเรือนนอน ลักษณะไม้แนวเฉียงสลักรัดเว้นช่อง ไม้พลวง ขนาด 2"x1" ตีสลักรัด เว้นช่อง 5 ซม. สูง 0.40 ม. และระแนงไม้แนวตั้ง เว้นช่อง ไม้พลวง ขนาด 8"x1" เว้นช่อง 5 ซม. สูง 0.50 ม.

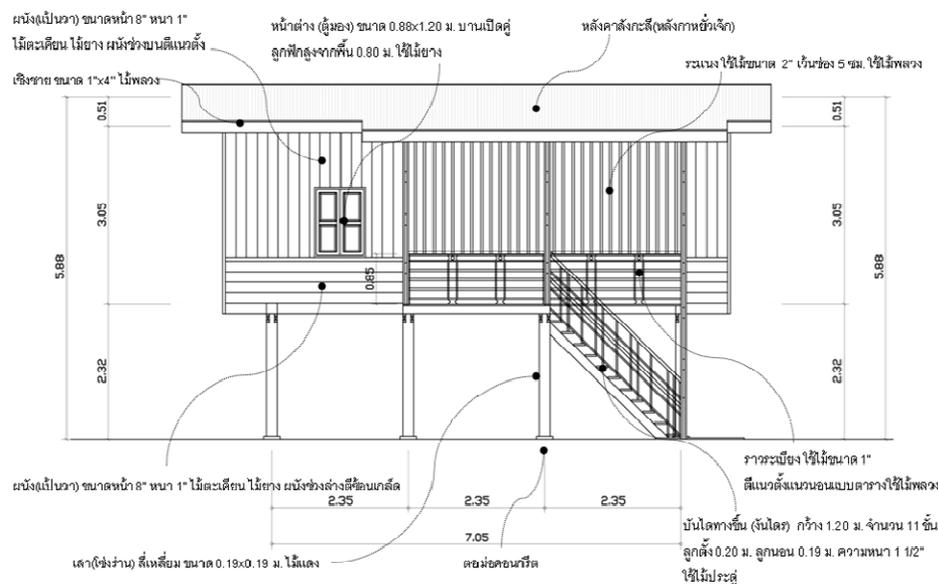
- ระแนงส่วนเกย (เขี่ย) ลักษณะไม้แนวเฉียงสลักรัดเว้นช่อง ไม้พลวง ขนาด 2"x1" ตีสลักรัด เว้นช่อง 5 ซม.

- ราวระเปียง (พะนั๊ก) ลักษณะใช้ไม้แนวนอน (เส้นกลม) ตีทับแนวตั้ง (2 เส้น) แบบตารางไม้พลวง ขนาดแนวนอน (เส้นกลม) Ø 4 ซม. แนวตั้ง 1"x2" วางคู่ ราวจับ 1"x2" สูง 0.85 ม.

สรุป โครงสร้างและองค์ประกอบเรือนที่พบ เป็นไม้ทั้งหมด ยกเว้นส่วนตะม่อที่เป็นคอนกรีต เพื่อรองรับน้ำหนักของตัวเรือนและส่วนหลังคาซึ่งใช้เป็นสังกะสี

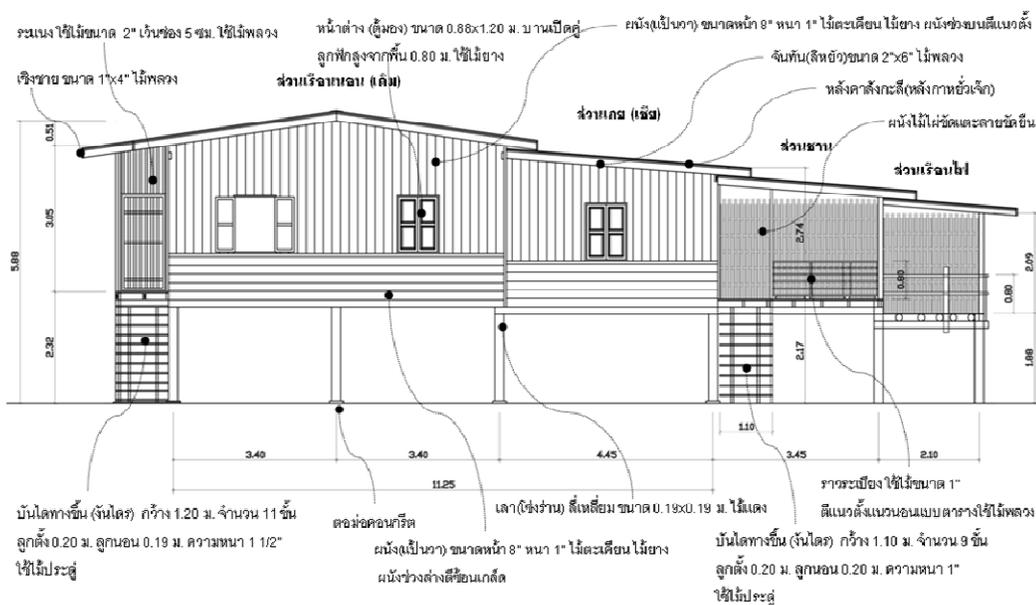
ภาพที่ 4.171

รูปด้านหน้าและรูปด้านข้างเรือน

รูปด้านหน้า

ภาพที่ 4.171 (ต่อ)

รูปด้านข้าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.172

ลักษณะรูปด้านตัวเรือน

ภาพที่ 4.172 (ต่อ)

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

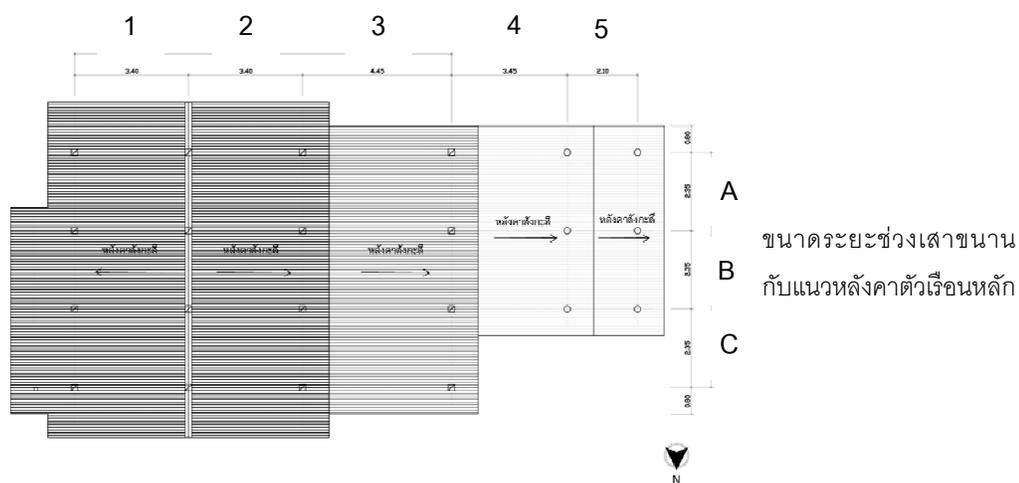
4.10.6 ขนาดและสัดส่วนตัวเรือน

4.10.6.1 ขนาดระยะช่วงเสา

ภาพที่ 4.173

เกณฑ์ในการพิจารณาช่วงเสา

ขนาดระยะช่วงเสาตั้งฉากกับแนวสันหลังคาตัวเรือนหลัก

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โดยมีเกณฑ์การแบ่งคือ ขนาดระยะช่วงเสาแนวขนานกับสันหลังคา และขนาดระยะช่วงเสาดั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ขนาดระยะช่วงเสาแนวขนานกับสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ A เท่ากับ 2.35 ม. ระยะ B เท่ากับ 2.35 ม.

ระยะ C เท่ากับ 2.35 ม.

ขนาดระยะช่วงเสาดั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ 1 เท่ากับ 3.40 ม. ระยะ 2 เท่ากับ 3.40 ม.

ระยะ 3 เท่ากับ 4.45 ม.

ส่วนต่อเติม ระยะ 4 เท่ากับ 3.45 ม. ระยะ 5 เท่ากับ 2.10 ม.

4.10.6.2 ขนาดพื้นที่แต่ละส่วน

- ส่วนชาน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 16.22 ตร.ม.

- ส่วนเกย (เขี่ย) ขนาดพื้นที่เท่ากับ 31.37 ตร.ม.

- ส่วนเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 58.82 ตร.ม.

- ส่วนเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 9.87 ตร.ม.

- พื้นที่ใช้สอยรวม 116.28 ตร.ม.

4.10.6.3 ระดับการยกพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของเรือน

- ส่วนชาน กับ ส่วนเกย (เขี่ย) ไม่มีการยกระดับ

- ส่วนเกย (เขี่ย) กับ ส่วนเรือนนอน เท่ากับ 0.15 ม.

- ส่วนชาน กับ ส่วนเรือนไฟ เท่ากับ 0.18 ม.

4.10.6.4 ระดับความสูงของเรือน

- ระดับจากพื้นดินถึงพื้นชั้นบน ความสูงเท่ากับ 2.32 ม.

- ระดับจากพื้นชั้นบนถึงช่อ ความสูงเท่ากับ 3.05 ม.

- ระดับจากช่อถึงหลังคา ความสูงเท่ากับ 0.51 ม.

- ความสูงรวม 5.88 ม.

4.10.7 การประดับตกแต่งส่วนผนังเรือน

4.10.7.1 ผนังส่วนหิ้งพระ ส่วนบนสุดติดรูปพระธาตุนม รูปพระ ต่ำลงมาติดตั้งหิ้งพระ รูปบรรพบุรุษ และติดรูปปฏิทิน พื้นเป็นไม้

4.10.7.2 ส่วนเรือนนอน ผนังส่วนหัวนอนเจ้าของเรือนติดนาฬิกาเพื่อดูเวลา

4.10.7.3 ผนังตรงส่วนเกย ติดรูปในหลวงและปฏิทิน

4.10.7.4 ผนังส่วนที่นอนลูกชาย ติดรูปตอนรับปริญญา รูปที่มฟุตบอลที่ชื่นชอบ

4.10.7.5 ผนังทางเข้าส่วนเรือนนอน มีการติดตั้งนำเหล็กดัดมาประดับ ซึ่งเจ้าของเรือนซื้อจากชาวญวนสมัยเก่า นอกจากนี้ยังมีช่องระแนงไม้ใช้แผ่นแนวนอนขนาด 8 ซม. เว้นช่อง 8 ซม. สูง 0.70 ม. ตกแต่งเพื่อความสวยงามและติดนาฬิกาไว้ตรงกลางทางเข้าส่วนเรือนนอน

ภาพที่ 4.174

ลักษณะผนังส่วนเรือนนอน

ลักษณะช่องระบายอากาศใช้ไม้แผ่นแนวนอน ขนาด 8 ซม. เว้นช่อง 8 ซม. สูง 0.70 ม. ส่วนผนังช่วงล่างตีซ้อนเกล็ด ผนังช่วงบนตีแนวตั้ง ใช้ไม้ตะเคียน ไม้ยาง หน้า 8" หน้า 1"

มีการนำเหล็กดัดมาประดับผนังซึ่งเจ้าของเรือนซื้อจากชาวญวนสมัยเก่า

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.175
ลักษณะผนังส่วนหิ้งพระ

ผนังส่วนหิ้งพระ ส่วนบนสุดติดรูปพระธาตุพนม รูปพระ ต่ำลงมาติดตั้งหิ้งพระ รูปบรรพบุรุษ และติดรูปปฏิทิน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

4.10.8 การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

4.10.8.1 ชั้นล่าง

- เส้า เป็นที่ผูกเชือกราวตากผ้า ห้อยของ
- คานพื้น ใช้เป็นที่ผูกชิงช้า ผูกเชือกราวตากผ้า ห้อยของ
- ตงไม้ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

4.10.8.2 ชั้นบน

- เส้า ใช้เป็นที่ห้อยของ และห้อยเสื้อผ้า
- โครงคร่าวผนัง ใช้เป็นที่ผูกมุ้ง และใช้เป็นที่ผูกเชือกสำหรับตากแขวนเสื้อผ้า
- ชื่อ ส่วนเรือนนอน ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน และพัดลมติดเพดาน
- ด้านบนประตูทางเข้าส่วนเกษ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

ภาพที่ 4.176

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

การใช้ประโยชน์จากโครงสร้าง ชื่อ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน และพัดลมติดเพดาน ตรงบริเวณเรือนนอน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)